

OBS! Bidraget har skickats separat på DVD:er till kansliet efter samråd med Bertholof Brännström.

NAMN:

Ali Fegan och Lars-Göran Svensson

E-POST:

lars-goran.svensson@svt.se, ali.fegan@svt.se

ARBETSNAMN:

Det italienska handslaget del 1 + 2.

KATEGORI:

Riks-TV.

DESSA PERSONER ANMÄLS OCH KAN NOMINERAS:

Ali Fegan och Lars-Göran Svensson.

FÖRUTOM OVANSTÅENDE DELTOG FÖLJANDE PERSONER:

Johan Källström, fotograf och klippare.

Jan Eliasson, fotograf och klippare.

Peter Bagge, redaktör.

PUBLICERINGSDATUM:

29/4 och 7/10, 2015.

VAR PUBLICERADES JOBBET:

SVT 1, Uppdrag granskning.

BESKRIV RESULTATET AV GRÄVET KORTFATTAT:

Den första delen avslöjade hur Sjöfartsverket i hemlighet gjort upp en miljardaffär med den italienska helikopterverkaren AgustaWestland. Hur ledningen på privata mejl och Hotmail i det fördolda förhandlade med en isländsk agent för att kringgå Lagen om offentlig upphandling och säkra affären på 7 stycken nya räddningshelikoptrar. Vi kunde också visa dom ytterst märkliga krav som ställdes i upphandlingen och som uteslöt alla andra konkurrenser.

I den andra delen av granskningen avslöjade vi det hemliga politiska spelet bakom affären. Hur Sjöfartsverket med hjälp av den ansvarige tjänstemannen inom Regeringskansliet kunde genomföra köpet utan att ha pengarna för det. Man inväntade inte Riksdagens godkännande av miljardaffären innan man tecknade avtalet och betalade handpenning till AgustaWestland. Vi kunde också avslöja hur man konsekvent använt Hotmail även i kommunikationen med tjänstemannen på Regeringskansliet för att undvika insyn i affären. En genomgång av Sjöfartsverkets ekonomi kunde också avslöja hur man ljugit för såväl styrelse som regeringen om kostnaderna för affären.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10/070-983 76 54 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

PÅ VILKET SÄTT ANSER DU ATT GRÄVET UPPFYLLER KRITERIERNA FÖR GULDSPADEN?

Genom envishet och tålamod har vi lyckats avslöja hur Sjöfartsverket brutit mot lagar och regelverk i en miljardaffär som aldrig tidigare granskats eller ifrågasatts. Det har varit en granskning där myndigheten försvårat, ljugit om och undanhållit avgörande dokument och uppgifter. Men trots det kunde vi avslöja missförhållanden som nu lett till en rad utredningar kring bland annat misstänkt korruption (se nedan).

HUR UPPSTOD URSPRUNGSIDÉN TILL PROJEKTET?

Ett vagt formulerat tips om att allt inte gått rätt till i Sjöfartsverkets upphandling av nya räddningshelikoptrar. Det innehöll inga detaljer eller bevis.

VILKA ARBETSMETODER TILLÄMPADES?

I första hand genomgång av offentliga handlingar hos Sjöfartsverket, Näringsdepartementet, Riksdagen och Förvaltningsrätten. Sammanlagt rör det sig om många tusen sidor dokument. Kontakt och samarbete med kollegor och myndigheter i bland annat Italien, Panama och Indien. Kontakt och genomgång av materialet tillsammans med experter och forskare i Sverige och utomlands.

VILKA TYPER AV KÄLLOR ANVÄNDES?

Under researcharbetet sökte vi och lyckades få kontakt med ett par hemliga källor som försåg oss med information och material som myndigheterna försökte dölja. Men vad och exakt hur kan vi inte gå in på med tanke på källskyddet.

VILKA PROBLEM STÖTTE DU PÅ UNDER ARBETET?

Granskningen försvårades av att Sjöfartsverket både ljög om och hemlighöll avgörande uppgifter, dokument och händelser. Under ett års tid tvingades vi tre gånger gå till Kammarrätten för att överklaga och tre gånger fick vi rätt mot Sjöfartsverket. Vid flera andra tillfällen fördröjde och försvårade man utlämnandet av begärda dokument men som vi efter långa skriftväxlingar till slut fick ut. Man förnekade även existensen av avgörande dokument som vi i ett sent skede av granskningen lyckades få fram på annat sätt. Exakt hur kan vi inte gå in på med hänsyn till källskyddet.

Sjöfartsverkets ledning har skriftligen till oss uttryckt att man ansåg "offentlighetsprincipen vara kontraproduktiv" under genomförandet av helikopteraffären.

Sjöfartsverket satsade även 1,3 miljoner kronor på PR-konsulter, medierådgivare och advokatbyråer för att ifrågasätta och försvåra granskningen. Troligen ett rekordstort belopp för myndighets-Sverige.

HUR LÅNG TID TOG PROJEKTET?

Cirka 1 år till första sändning. Se ovan.

VILKA REAKTIONER HAR ARBETET FÅTT FRÅN MYNDIGHETER OCH KOLLEGOR?

Avslöjandena har lett till att:

- 1) Åklagare hos Riksenheten mot korruption inledde förundersökning som fortfarande pågår.
- 2) Polis från Nationella korruptionsgruppen genomförde husrannsakan på Sjöfartsverkets huvudkontor i Norrköping.
- 3) Konstitutionsutskottet utreder näringsdepartementets och det dåvarande statsrådets eventuella inblandning i och kunskap om på vilket sätt affären genomfördes.

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10/070-983 76 54 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningssavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.

4) Konkurrensverket utreder om Sjöfartsverket följt lagen om offentlig upphandling vid helikopterköpet. Dessutom utreder man nu också om deras köp av PR och juridiska tjänster i samband med reportagesändningarna följt lagen.

5) Riksrevisionsverket ska starta en verksamhetsanalys av Sjöfartsverkets helikopterverksamhet som en direkt följd av avslöjandena.

6) En riksdagsledamot har anmält frågan om hur Riksdagen "kördes över" och efterföljden av grundlagen till Justitiekanslern.

7) Vi själva har anmält Sjöfartsverkets undanhållande av allmänna handlingar och korrespondensen på privata mejl till Justitieombudsmannen som nu startat en utredning.

8) Stort genomslag i andra medier både Sverige och internationellt. Framförallt har det skrivits i dags och affärspress om den svenska affären i Italien, Indien och Panama.

HAR PROJEKTET ANMÄLTTS TILL PO, GRANSKNINGSNÄMNDEN ELLER ANNAN INSTANS?

Nej.

TELEFON/E-POST TILL NOMINERADE JOURNALISTER:

Ali Fegan 0708379315, ali.fegan@svt.se

Lars-Göran Svensson 0708837605, lars-goran.svensson@svt.se

Denna arbetsbeskrivning skall bifogas till alla bidrag som lämnas in till Guldspaden. Vid frågor – kontakta FGJs kansli.
Telefon: 08-665 40 10/070-983 76 54 **E-post:** kansli@fgj.se. För att delta i tävlingen måste du också betala en **anmälningsavgift** på **250 kronor**. Sätt in pengarna på **BG 546-3880**. Betalningsmottagare är Föreningen grävande journalister. Märk talongen med det arbetsnamn du valt åt ditt bidrag.